

MLADÝ PALEOLIT ČESKÝCH ZEMÍ: SOUHRN PRACÍ V LETECH 2014-2017

LE PALEOLITHIQUE SUPERIEUR DANS LES PAYS TCHEQUES
- BILAN DES TRAVAUX 2014-2017

MARTIN OLIVA
MZM - Anthropos

ABSTRACT:

In the last 5 years, the Upper Palaeolithic research in the Czech Lands was carried out mainly by the Institute of Archaeology of the Czech Academy of Sciences in Brno and by the Anthropos Institute of the Moravian Museum in Brno. After the summary of the Palaeolithic and Mesolithic periods in Bohemia (Vencl ed. 2013), only 2 contributions on the Late Gravettian sites near Lubná were published in Prague. The Institute of Archaeology of the CAS in Brno has contributed with excavations and publications of the EUP settlement in Moravia and with some important papers about the stratigraphy of the Gravettian sites of Dolní Věstonice I, II and Pavlov I. The research of Moravian Epi-Gravettian settlement has seen a major progress as well. The publications by the Anthropos Institute included The Encyclopaedia of the Palaeolithic and Mesolithic in the Czech Lands and a synthetic work on these periods in English.

KEY WORDS: Early Upper Palaeolithic, Moravia, Gravettian, Epigravettian, Lubná ner Rakovník, Pavlov I, Dolní Věstonice, Mohelno, Brno-Štýřice, Magdalenian, Býčí skála.

I. ÚVOD

Kongresy Unie prehistorických a protohistorických věd (UISPP) jsou příležitostí ke stručným souhrnům aktivit, jež se odehrály v mezidobí mezi dvěma posledními vrcholnými setkáními archeologů z celého světa. Takové souhrny patří k tradici činnosti klasické VIII. komise, jež se již v starém složení Unie zabývala otázkami mladého paleolitu. Letos v červnu se XVIII. kongres sešel v Paříži. Příspěvky shromažďoval předseda komise prof. Marcel Otte z Liège, který i v minulosti zajišťoval jejich publikaci v řadě ERAUL, vydávanou univerzitou ve jmenovaném městě. Tentokrát však k vydání nedošlo a svazek zůstal v elektronické podobě. To je důvod, proč jej uveřejňujeme alespoň na naší půdě, a to v české i tradiční francouzské verzi, aby mohl být užitečný domácí i zahraniční vědecké veřejnosti. Stručně komentovány jsou pouze příspěvky obsahující nějaké nové poznatky či názory, ostatní (zejména rutinní komunikáty z různých sympozii) jsou nanejvýš citovány nebo uvedeny jen v literatuře. Tentokrát byly opomenuty i zprávy o drobných doplňkových či nezařaditelných nálezech.

Předložená práce vznikla za finanční podpory Ministerstva kultury v rámci institucionálního financování na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace Moravské zemské muzeum (DKRVO, MK000094862).

II. STARŠÍ FÁZE MLADÉHO PALEOLITU

Nejvíce poznatků k přechodným kulturám mezi středním a mladým paleolitem se docílilo díky výzkumům skupiny P. Škrdly na stanicích tzv. bohunicieny a důkladnou revizí paleolitu z východních svahů Dražanské vrchoviny, uskutečněnou Ondřejem Mlejnkem. Antro-

POHŘEBIŠTĚ KULTURY NÁLEVKOVITÝCH POHÁRŮ S POHŘBY V NATAŽENÉ POLOZE Z MODŘIC, OKR. BRNO-VENKOV

FUNNEL BEAKER CULTURE BURIAL GROUND WITH GRAVES IN OUTSTRETCHED
POSITION FROM MODŘICE (BRNO-VENKOV DISTRICT)

MIROSLAV ŠMÍD¹ - ZDENĚK TVRDÝ² - DAVID PARMA¹ - PETR KOS¹

¹ Ústav archeologické památkové péče Brno, v.v.i.

² Moravské zemské muzeum - Ústav Anthropos

ABSTRACT:

In the extensive rescue research at Modřice, in 2015, another example of a little-known phenomenon has been uncovered. Two groups of inhumation graves contained a total of twenty skeletons on which basic anthropological and paleopathological analysis was performed. The graves with the skeletons in the outstretched position on the back with the orientation oscillating around NW-SE did not contain any grave goods, but thanks to the absolute data and stratigraphic relations they can be dated to the Funnel Beaker culture and connected with other similar localities from Moravia, Lower Austria and Poland. It is likely that some other already discovered inhumation graves, which figure in the literature as generally prehistoric, undated or early medieval burial components, may be of the same age.

KEY WORDS: Eneolithic, Funnel Beaker culture, burial ground, Moravia, absolute chronology, anthropological analysis, paleopathology.

1. ÚVOD

V průběhu roku 2015 byl realizován záchranný archeologický výzkum na stavbě CTP MO 17 v jižní průmyslové zóně města Modřice (okr. Brno-venkov). Zkoumaná plocha se nachází v poloze označené pomístním názvem Rybníky. Na ploše 3,8 ha se podařilo zachránit a zdokumentovat na 5000 archeologických objektů z průběhu celého mladšího pravěku a raného středověku (souhrnně KOS - PARMA 2016, 166, 191, 217, 240). Vedle rozsáhlé neolitické osady kultury s vypíchanou keramikou, hrazené příkopem přerušeným čtyřmi vstupy, byly odkryty pozůstatky sídelních a pohřebních aktivit z průběhu eneolitu, starší až pozdní doby bronzové, a sídelní struktury z doby halštatské. K památkám mimořádného významu patří osada kultury nálevkovitých pohárů (dále i KNP) z počátku starého eneolitu a s ní související skupiny hrobů s pohřby v natažené poloze. Této etapě pravěkého osídlení polohy Rybníky je věnován následující příspěvek, zde především s důrazem na kompletní publikaci eneolitických hrobů. Souborná publikace eneolitických sídlišť bude následovat v podobě monografie, kompletní přehled všech pohřebních aktivit včetně blíže nedatovatelných hrobů pak bude obsahovat studie zaměřená na pohřebiště starší doby bronzové.

Lokalita se nachází na nevýrazném výběžku na okraji údolní nivy při soutoku Svatky, Svitavy a Bobravy, v nadmořské výšce 200-210 m n. m. Původní poloha soutoků v pravěku není jasná, plochá údolní niva přímo navazuje na návrší z východní strany. Jižním směrem návrší spadá k toku říčky Bobravy, ústící dále východně do Svatky. Vlastní návrší je z geomorfologického hlediska součástí Modřické pahorkatiny, součástí Západních Vněkarpatských sníženin (DEMEK - MACKOVČIN a kol. 2006, 302). Jde o sprašovou návěj překrytou výrazným souvrstvím tmavých hlín, jež jsou částečně antropogenního původu. Na řadě

KAMNOVÉ KACHLE Z ARCHEOLOGICKÉHO VÝZKUMU TVRZE V KRALICÍCH NAD OSLAVOU

OFENKACHELN AUS DER ARCHÄOLOGISCHEN GRABUNG
IN DER FESTE KRALICE NAD OSLAVOU

ZDEŇKA MĚCHUROVÁ
AÚ MZM

ABSTRACT:

The objective of the present paper is the evaluation of the very fragmentary collection of stove tiles from the fort in Kralice nad Oslavou that was the seat of the printing workshop of the Bohemian Brethren in the late 16th and early 17th centuries. The main criterion is the classification according to the type of decoration, because location data necessary for archaeological determination are not preserved. One can differentiate late Gothic tiles with religious themes (reconstituted complete specimen with the motive of Samson fighting with a lion, tile with Christological motive of Resurrection, a quarter fragment with a lady's figure in long gown or a group of fragments with winged angels with gloriole). In Renaissance motives proliferate living figurative, animal or plant decor.

From among well-marked portrait motives let us mention a small fragment of the profile of a noble lady with Renaissance hair dress with hair net. There are also fragments of stove tiles with tapestry (mosaic) pattern; flat tiles with multicolour marbling seem to be the youngest ones. Cornice and socle stove tiles build a compact group. Only the collection of two completely reconstituted pieces and a set of fragments (with a heraldic motive of seven eagle feathers) can be considered the remains of a whole stove. Based on the analogical coat of arms of the wife of Jindřich Kralický, Judita of Lomnice, the tiles can be dated to the 1540s.

The building-historical research on the site of the fort indicates several occupation stages. Traces of a fireplace under indistinct remains of a 13th century house belong to the oldest stage, the construction of a Gothic fort followed up. Its transformation into a Renaissance mansion started in the first half of the 16th century (under Jindřich Kralický and Jan sen. of Žerotín). The fort was burnt down in 1621; during the Thirty Years' War Kralice experienced a violent recatholisation and its glorious past related to Bohemian Brethren was over.

The typological composition of the tile collection corresponds to this chronology. Chamber tiles with frontal heating wall are a phenomenon of the second half of the 15th and the 16th century; glazed fragments of the Renaissance stage are the most numerous. Unglazed mica covered fragments, mostly with religious motives, may date back to the older Gothic stage of the fort.

KEY WORDS: pottery, late medieval and Renaissance chamber stove tiles, South-Western Moravia, archaeological excavation of the fort, Kralice nad Oslavou.

ÚVOD¹

Cílem našeho příspěvku je vyhodnotit silně fragmentární soubor kachlových zlomků z tvrze v Kralicích nad Oslavou, která se stala v letech 1578–1620 po 42 let sídlem tajné tiskárny Jednoty bratrské. Ověření této skutečnosti archeologickým výzkumem je nerozlučně spjata se jménem odborné pracovnice Moravského muzea historičky Vlasty Fialové, v letech 1952–58 také vedoucí jeho nově založeného historického oddělení. Po nástupu do Moravského muzea uplatnila na rozdíl od dosavadních ryze historických počínů svoje archeologické znalosti zkoumáním počátků husitství na Moravě (Přibice, Nedakonice). V r. 1956 ji zaujala problematika tvrze v Kralicích, kde již od r. 1936 působil Musejní spolek pro uchování bratrských památek a tisků. V r. 1954 věnoval své sbírky s mnoha vzácnými kralickými a ivančickými tisky Moravskému muzeu v Brně. Musejnímu spolku náležela

SBÍRKA ŠTOČKŮ ZACHYCUJÍCÍCH BRNĚNSKÁ TEATRALIACOLLECTION OF AUTOTYPICAL BLOCK PRINTS REPRESENTING
THE THEATRE ACTIVITIES IN BRNO

ANDREA JOCHMANOVÁ - OLGA PIPEROVÁ TAUŠOVÁ

MZM - oddělení dějin divadla

ABSTRACT:

Department of Theatre History (Moravian museum Brno) is managing the rare, wide and with its tematical specification unique collection of autotypical block prints. This collection with not less then 1800 block prints is going through conservation and digitalization. The most extensive part of it comes with the fundus of Czech National Theatre Society in Brno (Družstvo Českého národního divadla v Brně) and is representing the propagation of theatre in the books and magazines printed in Brno in the 1st half of 20th Century. Oneness of this collection brought the questions how to protect these materials from the ageing proces, deposit them and to provide their digitalization.

KEY WORDS: National theatre Brno, autotypy, relief printing, printing blocks, conservation.

Sbírka kovových štočků pochází z fondu DČND (Družstvo českého národního divadla v Brně), jehož sbírky zaměřené na veškeré divadelní podnikání v oblasti Brna, potažmo Moravy, se v důsledku Divadelního zákona 1948 dostaly pod správu Moravského muzea v roce 1949. Zde také vznikl při hudebně-historickém oddělení v roce 1955 tzv. Divadelní referát, ze kterého vzešlo v roce 1957 samostatné Divadelní oddělení,¹ jehož úkolem bylo tyto sbírky náležitě spravovat (BLECHA 2007, 7). Vzhledem k rozsahu a náročnosti sbírky byl tento soubor deponován v prostorách mimobrněnských depozitářů na Starém zámku v Jevišovicích. Odtud byl v roce 2015 převezen a uložen v depozitáři Oddělení dějin divadla MZM na Hudcově ulici (Dům J. Gruši).

Fond byl již při svém vzniku, tedy v době, kdy byl spravován pracovníky DČND, opatřen katalogizačními lístky a psaným seznamem, v němž jednotlivé signatury odpovídaly jednotlivým papírovým obálkám, do kterých byly štočky vkládány a dále uchovány v boxech z pevné lepenky. Série byly ještě do zániku Zemského (dříve Národního) divadla v Brně v roce 1941 organizovány systematicky, po obnovení činnosti divadla v roce 1945 začal být fond řazen nekoordinovaně, z éry Českého lidového divadla (1943–1944) zatím žádné štočky v celém konvolutu nalezeny nebyly.

Celý katalogizační systém zůstal zachován jako součást deponovaného souboru bez větších zásahů.

Nejstarší dochované zinkografické exponáty, které jsou součástí zmíněného souboru, sahají podle našich zjištění do začátku dvacátého století. Těžiště sbírky bychom mohli obecně zařadit do meziválečné éry minulého století. V té době byly totiž štočky pravidelně užívány pro uplatnění v tiskové platformě brněnského divadla – v Divadelním listu, který vycházel od roku 1925 jako týdeník, v polovině třicátých let se proměnil na periodikum, vydávané s mírnou nepravidelností dvakrát až třikrát měsíčně. K dispozici jsou také zinkografické a lité štočky z let padesátých, dokonce i sedmdesátých, přičemž některé z litých štočků zachycují části notových partitur.

PÍSEMNOSTI Z POZŮSTALOSTI JINDŘICHA VESELÉHO VE SBÍRCE MUZEA LOUTKÁŘSKÝCH KULTUR V CHRUDIMI

DOCUMENTS FOUND IN JINDŘICH VESELÝ'S ESTATE KEPT
IN THE COLLECTION OF CHRUDIM PUPPETRY MUSEUM

JAROSLAV BLECHA

Oddělení dějin divadla Moravského zemského muzea, Brno
(DKRVO, MK000094862)

ABSTRACT:

Chrudim Puppetry Museum keeps a precious collection of documents found in the estate of Jindřich Veselý, a renowned puppetry historian and a prominent figure of puppet events in the first half of 20 century. During his career, he was systematically researching traditional puppetry and collected testimonies as well as authentic documents related to puppet theatre. He then used such information and source documents in his abundant studies, publications, exhibitions, etc. Material kept in Chrudim Puppetry Museum's collection partly illustrates the source nature of Jindřich Veselý's wide range of initiatives and acts. We can deduce a lot of interesting information as well as gain insight into the life style of folk puppeteers of that time. My article presents and comments on some documents selected from the collection.

KEY WORDS: Jindřich Veselý, Museum of puppetry cultures in Chrudim, documents of puppet theatre, traditional Czech puppet theatre, itinerant puppet theatre, puppetry, puppets, marionettes, carving of puppets, Bohumil Veselý, Karfiol, Novák, Kopecký, Lagron, Dubský, Kaiser, Tríska, Pek, Maizner, Řiha, Janeček, Kočka.

V Muzeu loutkářských kultur v Chrudimi uchovávají cenný soubor písemností a rukopisů z pozůstalosti Jindřicha Veselého, který zřejmě dříve patřil do vlastnictví zakladatele muzea Jana Malíka¹ a do sbírek byl zčásti darován a zčásti prodán samotným jeho původcem.

Jindřich Veselý (1885–1939) byl znamenitý loutkářský historik, teoretik, učitel, organizátor, literát, překladatel, redaktor a editor, sběratel, zakladatel loutkářské historiografie. Počátkem 20. století vévodil ochotnickému loutkářství, které doslova nabylo intenzity hnutí. Bývá označován za „spojovací článek mezi tradicí a loutkářskou modernou“. Vystudoval na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy českou a německou filologii, v roce 1909 zde obhájil disertaci *Čeští loutkáři a Faust* s tematikou na univerzitě dosud nezvyklou. Zřídil a redigoval časopis *Český loutkář* (1912), první specializované divadelní periodikum, které se stalo platformou všech tvůrců loutkového divadla u nás. Byl předsedou Loutkářského soustředění, prvním prezidentem UNIMA, autorem mnoha průkopnických publikací, studií a článků o loutkovém divadle, vydavatelem edic loutkových her, tvůrcem a pořadatelem mnoha loutkářských výstav. Inicioval vznik a sériovou výrobu potřeb pro amatérské loutkáře, konkrétně tzv. Alšových loutek a sérii *Dekoraci českých umělců*. Organizoval a podněcoval amatérské loutkářství s uměleckými cíli v masovém měřítku. Svoji nezměrnou prací vědeckou, organizační a osvětovou se jedinečně zasloužil o zrod novodobého českého loutkového divadla.

Z podnětu Veselého vznikl v Praze roku 1911 Český svaz přátel loutkového divadla jako vůbec první „manažerská instituce“ loutkářství. Ve své době zásadně ovlivňoval všechno podstatné dění ve sféře loutkového divadla. Usiloval o posílení pozice loutkového divadla

ONDŘEJ SEKORA VYSTAVUJÍCÍ A VYSTAVOVANÝ

ONDŘEJ SEKORA'S EXHIBITIONS

TOMÁŠ PROKŮPEK

MZM - Oddělení dějin literatury

ABSTRACT:

Although Ondřej Sekora (1899-1967) was a well-known and popular artist from the beginning of the 1930s, he presented his work at exhibitions rather rarely. It seems that his collaboration with periodicals and book publishers satisfied his need to be in touch with his target audience. However, with his reserved attitude to exhibitions he differed significantly from many cartoonists and illustrators of his generation. This article describes how the presentation of Sekora's works at exhibitions changed in response to the trajectory of his own artistic career, as well as to the transformation of the overall social and political situation in Czechoslovakia.

KEY WORDS: Ondřej Sekora, exhibitions, cartoons, caricatures, Ferda the Ant, Adolf Hoffmeister, Adolf Kroupa.

ÚVOD

Ačkoli je Ondřej Sekora (1899-1967) i padesát let po své smrti coby výtvarník oceňován jak laickou, tak i odbornou veřejností a ačkoli je jeho tvorba je zastoupena v kolekcích řady významných sbírkotvorných institucí, nikdo se doposud systematicky nezabýval zmapováním jeho výstavních aktivit. Z publicistických i odborných textů, které byly tomuto kreslířovi věnovány, si lze udělat základní představu o výstavách, jichž se zúčastnil po roce 1945, jeho meziválečné aktivity na tomto poli však zůstávají fakticky úplně neznámé. Stávající text se proto pokusí tato bílá místa zaplnit a postihnout i to, jak se Sekorova prezentace na výstavách měnila v reakci na trajektorii jeho umělecké dráhy a v důsledku proměny celkové společenské a politické situace v Československu.

NENÍ DŮLEŽITÉ ZVÍTĚZIT, ALE ZŮČASTNIT SE

Ondřej Sekora byl výtvarný samouk; k nezaměnitelnému a výraznému kreslířského stylu, který do značné míry formovala každodenní práce pro *Lidové noviny*, se sice pracoval už na sklonku dvacátých let 20. století, několik dalších roků ovšem trvalo, než se dostal do obecnějšího povědomí, překračujícího čtenářskou kohortu jeho domovského deníku. První výstavy, jichž se Sekora jako autor účastnil, patřily (s jedinou výjimkou) do kategorie kolektivních přehlídek tvorby zdejších karikaturistů. Pojem karikaturista je přitom míněn ve svém širším významu - vedle satirických prací reagujících na aktuální problémy a kauzy se na těchto výstavách vždy našel prostor také pro humoristické kresby. A Sekora se opakovaně prezentoval v obou naznačených polohách, přičemž minimálně zpočátku v jeho vystavovaných dílech bezstarostný humor převládal.

Vůbec nejstarší známý doklad o Sekorových výstavních aktivitách představují dobové novinové zprávy o přehlídce konané od 7. do 31. května 1933 v Clam-Gallasově paláci v Praze. Obsáhla výstava, připravená Československou obcí sokolskou a pojatá jako hold zdejších výtvarníků nedávno skončivšímu IX. všesokolskému sletu,¹ byla rozdělena do sedmi sálů. V úvodním byly shromážděny fotografie a reakce tisku, ve druhém až čtvrtém dobově nejoceňovanější formy výtvarného umění, tedy malby a plastiky, v pátém plakáty,

PERSONALIA

Marta Dočkalová oslavila 70. narozeniny.

Marta Dočkalová se narodila 26. 6. 1948 v Kroměříži. Od roku 1973 působila na Ústavu Anthropos Moravského zemského muzea, nejprve jako pomocný asistent Jana Jelínka, poté jako výzkumný pracovník a posléze jako kurátor antropologických sbírek. V roce 1984 ukončila VŠ studium oboru antropologie na Přírodovědecké fakultě UK Praha, roku 2002 získala titul Ph.D. na Katedře antropologie PřF MU v Brně. V roce 1996 převzala po Janu Jelínkovi vedení časopisu *Anthropologie* a pokračovala ve své práci až do odchodu do důchodu v roce 2010.

Ve vědecké práci se Marta Dočkalová zabývá zejména antropologií pravěkých populací a jejich pohřebním ritem a tafonomií hromadných pohřbů. Specializuje se zejména na starší a střední dobu bronzovou (Velim) a neolit (Vedrovice, Těšetice-Kyjovice, sídlištní pohřby). Studovala také ostatky příslušníků moravské větve Lucemburků.

Marta Dočkalová byla vždy neúnavnou badatelkou a prokazovala hluboké znalosti o antropologických sbírkách Ústavu Anthropos. Přesně jak stálo na cedulce na dveřích její kanceláře: Malá postavou, velká výkonem.

Jubilantka (vlevo) s fotografkou Leou Pichovou na exkurzi XXII. kongresu UISPP 1991.

RECENZE – BESPRECHUNGEN – REVIEWS

Irena Korbelářová – Michal Zezula (edd.): *S knížaty u stolu, Kuchyně a kultura stolování na středověkých vévodských dvorech v Opavě a Ratiboři*, Opava. Ratiboř 2018, 255 stran.

Výpravná, ilustracemi a ikonografiemi bohatě vybavená publikace s vtipným názvem „S knížaty u stolu“ je další z řady výrazných počinů pracovníků NPU, územního pracoviště v Ostravě. Doprovází stejnojmennou výstavu, která představila veřejnosti atraktivní téma středověké kultury stolování a kuchyně na vévodských dvorech v Opavě a v Ratiboři a byla postupně instalována v prostorách zámku v Hradci nad Moravicí a Piastovského zámku v Ratiboři. Zabývá se tedy historií a archeologií tamního příhraničního regionu českého Opavska a polského Ratibořska. Člení se do dvou základních oddílů, na část historickou (založenou na studiu zejména písemných a obrazových pramenů) a archeologicko-stavebněhistorickou, čerpající z dochovaných nemovitých i movitých hmotných dokladů.

Autorkou historických částí je Irena Korbelářová, Dalibor Prix je spoluautorem úvodní kapitoly Středověké Opavsko a Ratibořsko: země střetávání, soupeření i poklidného soužití Přemyslovců a Piastovců (s. 6–23) a Hana Fabiánová spolupracovala na příspěvku Jídlo, pití, gastronomická příprava (s. 62–101). Kromě zmíněné první kapitoly, která je věnována poměrně málo známým politickým dějinám této části českého Slezska pod vládou opavských vévodů, levobočné přemyslovské větve, jsou další stati směřovány již k hlavnímu tématu monografie, a to je stravování, stolování a zvyky s tím spojené v nejvyšší vrstvě středověké společnosti, u knížecí šlechty a na jejich sídlech. V úsecích Kontakty, zkušenosti, inspirace (s. 24–31) a Dvorská kultura (s. 32–45) se I. Korbelářová zabývá evropskými dynastickými vlivy, které působily na zdejší vládce od jejich dětství ve všech etapách jejich života i vlády. Pasáž Stolování na slezských vévodských dvorech (s. 46–61) sleduje středověkou dvorskou gastronomii ve všední den i při slavnostních příležitostech, na základě bohatého ikonografického materiálu si všímá nejen zvyků, ale také stolního

Obr. 1. Dekorativní pokrm – fantaskní zvířata vytvořená kombinací selete a drůbeže, rekonstrukce, experimentální retrogastronomie (převzato z recenzované publikace ze s. 107, foto archiv autorů publikace).

OBSAH - CONTENTS - INHALT

OLIVA, M.: Mladý paleolit českých zemí: souhrn prací v letech 2014–2017 Le Paleolithique superieur dans les pays tchèques – bilan des travaux 2014–2017	85
ŠMÍD, M. - TVRDÝ, Z. - PARMA, D. - KOS, P.: Pohřebiště kultury nálevkovitých pohárů s pohřby v natažené poloze z Modřic, okr. Brno-venkov Funnel Beaker culture burial ground with graves in outstretched position from Modřice (Brno-venkov district)	101
MĚCHUROVÁ, Z.: Kamnové kachle z archeologického výzkumu tvrže v Kralicích nad Oslavou Ofenkacheln aus der archäologischen Grabung in der Feste Kralice nad Oslavou	141
JOCHMANOVÁ, A. - PIPEROVÁ-TAUŠOVÁ, O.: Sbirka štočků zachycujících brněnská teatralia Collection of autotypical block prints representing the theatre activities in Brno	179
BLECHA, J.: Písemnosti z pozůstalosti Jindřicha Veselého ve sbírce Muzea loutkářských kultur v Chrudimi Documents found in Jindřich Veselý's estate kept in the collection of Chrudim Puppetry Museum	189
PROKŮPEK, T.: Ondřej Sekora vystavující a vystavovaný Ondřej Sekora's exhibitions	211
PERSONALIA	
Marta Dočkalová oslavila 70. narozeniny (Z. Tvrдый)	219
RECENZE - REWIEWS - BESPRECHUNGEN	
Korbelářová, I. - Zezula, M. (edd.): S knížaty u stolu, kuchyně a kultura stolování na středověkých vévodských dvorech v Opavě a Ratiboři, Opava - Ratibor 2018 (Z. Měchurová)	221